

Kommunalförbundet

Partnerskap inland – Akademi Norr

2017-03-15

Yttrande
SOU 2017:1
För Sveriges landsbygder en sammanhållen politik för arbete,
hållbar tillväxt och välfärd

Akademi Norr

Kommunalförbundet *Partnerskap inland-Akademi Norr* bildades år 2000 och omfattar 13 kommuner i

fyra län. Från Arjeplog i norr till Kramfors i söder. Kommunalförbundet leds av en direktion bestående av kommunalråden i de 13 medlemskommunerna. Gemensamt är att det inte finns universitet eller högskola i någon av kommunerna. Gemensamt är också att de kännetecknas av samma problematik med relativt låg utbildningsnivå, minskande befolkning och brist på kvalificerad arbetskraft.

Kommunalförbundet har till syfte att verka för regional utveckling och tillväxt i medlemskommunerna.

Kommunalförbundet arbetar främst med kunskapsdriven tillväxt. Dels genom samverkan med universitet/högskolor för att möjliggöra högre utbildning för boende i medlemskommunerna, dels genom att anordna uppdragsutbildning åt företag, kommuner och andra organisationer.

Genom kommunalförbundet har lärcentra inrättats i samtliga Akademi Norrs medlemskommuner. Akademi Norr är också en sammanhållande funktion för samarbete mellan dessa kommunala Lärcentra.

Generella Synpunkter

Akademi Norr ser positivt på de förslag som Landsbygdsutredningen har lagt och anser att de bör genomföras som ett samlat initiativ för att landsbygderna ska ges samma förutsättningar att utvecklas som andra delar av vårt land. Vi menar också att det är angeläget att en tidplan upprättas och att genomförandet av förslagen initieras så snart som möjligt.

Specifika Synpunkter

Akademi Norr arbetar främst med kunskapsdriven tillväxt och vi har fokuserat våra synpunkter på kapitel 4 Kompetensförsörjning.

Kapitel 4 Kompetensförsörjning

4.1 Betydelsen av närhet och möjligheter till högre utbildning i landsbygderna

Bristen på kompetens upplevs av samtliga medlemskommuner i Akademi Norr som en stor utmaning. När det är långa avstånd mellan bostadsort och lärosäten är det många som avstår från att utbilda sig. Utbildning är också en av de viktigaste anledningarna till att människor väljer att flytta. Av de som flyttar för att utbilda sig är det många som inte återvänder. Sammantaget så försvårar det kompetensförsörjningen ytterligare i landsbygderna. Kompetensbristen leder också till att planerade företagsetableringar inte genomförs och att verksamheter väljer att växa på orter där kompetens lättare kan rekryteras.

Akademi Norr har arbetat från starten år 2000 med att öka tillgängligheten av högre utbildning i vårt område. Arbetet var inledningsvis framgångsrikt och många universitets- och högskoleutbildningar placerades i våra kommuner. Resurstilldelningssystemet för universitet och högskolor ändrades 2008. Efter det har nästan alla dessa utbildningar åter flyttats till lärosätenas campus.

4.2 Nationella mål för politiken

Vi instämmer i slutbetänkandets förslag

Vi vill även betona vikten av att uppdraget till universiteten och högskolorna om att öka tillgängligheten till högre utbildning tydliggörs ytterligare. Viktigt också att resurstilldelningssystemet utformas på ett sådant sätt att det ger lärosäten incitament för att genomföra uppdraget. De kompetenser som yrkeshögskolan kan utbilda till är också viktiga för kompetensförsörjningen. Även yrkeshögskolan bör få ett uppdrag om att öka tillgängligheten i hela landet.

SCB:s statistik om andel högutbildade per kommun visar väldigt stora skillnader mellan tätbefolkade områden och glest befolkade områden. Det är dags att göra verklig skillnad för att utjämna denna statistik.

4.3 Utbildningscentra för högre utbildning

Akademi Norr har sedan starten år 2000 arbetat med att etablera och utveckla lärcentra i samtliga 13 medlemskommuner. I utredningen saknas information om lärcentra i Akademi Norrs kommuner. Nitus som i utredningen har använts som källa är en ideell förening där ca: 1/3-del av Sveriges kommuner är medlemmar. Bland Akademi Norrs 13 medlemskommuner är det endast en kommun som också är medlem i Nitus

Vi instämmer i slutbetänkandets förslag

Vi vill dock påpeka att i Akademi Norr:s geografiska område är de fysiska avstånden stora och att det inte är tillräckligt med lärcentra i varje FA-område. Idag finns lärcentra i varje kommun och i en del geografiskt stora kommuner finns också filialer i kommundelarna. Det är viktigt att det föreslagna årliga statsbidraget tar hänsyn till att förutsättningarna ser olika ut i olika kommuner.

Vi ifrågasätter också benämningen *Utbildningscentra för högre utbildning*. Begreppet *Lärcentra* har brukats sedan slutet av 1900-talet och är väl inarbetat och känt bland många. På många lärcentra ingår också annan utbildning för vuxna. Även i utredningen beskrivs det som en fördel för en effektiv verksamhet med hög kvalitet. Det kan skapa förvirring att ändra benämningen. Det kan också bli begränsande att ange högre utbildning i benämningen.

4.3.1 Kompetensplattformar som del av utbildningscentra

Vi instämmer i slutbetänkandets förslag

Att förse lärcentra med analyser av rekryterings- och utbildningsbehov i närområdet är en viktig uppgift och en uppgift som kan vara svår för varje enskilt lärcentra att genomföra.

Vi anser dock att om man begränsar kompetensplattformarnas uppdrag till att enbart arbeta med analyser av rekryterings- och utbildningsbehov finns risk att annat arbete för kompetensförsörjning som idag görs av kompetensplattformarna avstannar.

4.3.2 Kunskapslyftet som del av utbildningscentra

Vi instämmer i slutbetänkandets förslag

Vi anser dock att säkerställandet av regional spridning av utbildningsplatser inte bara kan gälla kunskapslyftet. Det är också angeläget att t.ex. utbildningsplatser för yrkeshögskola får en regional spridning. Utbildningsplatserna för yrkeshögskolan har idag en koncentration i tätbefolkade områden. Inte bara i faktiska antal utan även räknat per capita. Med de utbildningar som beviljades i februari 2017 förstärks den bilden ytterligare.

Vi menar också att det inte är tillräckligt att regeringen uppmärksammar kravet om villkorad finansiering av platserna till yrkesvux i de glesa och mycket glesa kommunerna i landsbygderna. Det bör utredas vilka konsekvenser det får och utarbetas förslag till lösningar för dessa kommuner.

4.4 Fler med högre utbildning i kommuner med extra stora utmaningar

Vi instämmer i slutbetänkandets förslag

Vi menar att om förslaget realiserar kan det bidra till att underlätta rekrytering av de kompetenser som efterfrågas i dessa kommuner. Viktigt att utvecklingen i kommunerna följs och att kommuner kan läggas till och dras ifrån listan över kommuner med extra stora utmaningar.

På uppdrag av direktionen för Kommunalförbundet Partnerskap Inland – Akademi Norr

Christer Lindblom, Verksamhetschef